

01

SEASON 41 עונה 41

2024 **הקאמרטה**
2025 **הישראלית ירושלים**
מנהל מוזיקלי: אבנר בירון

AN ITALIAN PASTORALE / פסטורלה איטלקית

פסטורלה איטלקית AN ITALIAN PASTORALE

אבנר בירון מנצח
מאט חיימוביץ צ'לו (ארה"ב)
שירה אליסף קלרנית

Avner Biron conductor
Matt Haimovitz cello (US)
Shira Elyasaf clarinet

ארנולד שנוברג (1874-1951)
מתוך סימפוניה קאמרית מס' 2, אופ' 38 (13')
במלאת 150 שנה להולדתו
(13 בספטמבר)

Arnold Schoenberg (1874-1951)
from Chamber Symphony no. 2, op. 38 (13')
On the 150th anniversary of his birth
(September 13th)

Il. Con fuoco

קאמי סן סאנס (1835-1921)
קונצ'רטו לצ'לו מס' 1 בלה מינור, אופ' 33 (19')

Camille Saint Saëns (1835-1921)
Cello Concerto no. 1 in A minor, op. 33 (19')

Allegro non troppo - Animato - Allegro molto - Tempo I |
Allegretto con moto - (cadenza) - Tempo I - Un peu moins vite | Molto allegro

הפסקה Intermission

פאול בן-חיים (1897-1984)
פסטורלה עם וריאציות, לקלרנית, נבל
ולתזמורת כלי קשת, אופ' 31 (12')

Paul Ben-Haim (1897-1984)
Pastoral Variée for Clarinet,
Harp, & Strings, op. 31 (12')

On the 40th anniversary of his death

פליקס מנדלסון (1809-1847)
סימפוניה מס' 4 בלה מז'ור, אופ' 90,
"איטלקית" (27')

Felix Mendelssohn (1809-1847)
Symphony no. 4 in A major, op. 90,
"Italian" (27')

Allegro vivace | Andante con moto | Con moto moderato | Saltarello. Presto

1.10
תיאטרון
ירושלים
JERUSALEM
THEATRE
TUE | 20:00 | שלישי

30.9
אלמא
זכרון יעקב
ELMA
ZICHRON YAAKOV
MON | 20:00 | שני

29.9
מכון ויצמן
רחובות
WEIZMANN INS.
REHOVOT
SUN | 20:00 | ראשון

27.9
מוזיאון תל אביב
לאמנות
TEL AVIV
MUSEUM OF ART
FRI | 13:00 | שישי

26.9
מוזיאון תל אביב
לאמנות
TEL AVIV
MUSEUM OF ART
THU | 20:00 | תמישי

סירקו את הקוד והצטרפו
לקבוצת הוואטסאפ
השקטה לעידונוים
והטבות בלעדיות

אמריקה-ישראל. לאחר לימודיה, שימשה קלרניתנית ראשונה וסולנית בסינפוניטה הישראלית באר שבע; עוד הייתה סולנית עם התזמורת הקאמרית הישראלית ותזמורת בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן-מהטה. שירה מרבה לנגן מוזיקה קאמרית והקליטה לרדיו ולטלוויזיה החינוכית. היא מוזמנת תכופות לשמש נגנית אורחת בתזמורות בארץ, כולל הפילהרמונית הישראלית, שם הייתה קלרניתנית ראשונה וקלרניתנית פיקולו, לרבות בסירוס בחו"ל תחת שרביטו של מאסטר זובין מהטה. החל מ-2019, שירה קלרניתנית ראשונה בקאמרטה הישראלית ירושלים.

מאט חיימוביץ נולד בישראל וגדל בארצות הברית. בהיותו בן 13 היה סולן עם הפילהרמונית הישראלית בניצוח מאסטר זובין מהטה; בן 17 הקליט עם התזמורת הסימפונית של שיקאגו לחוזה הקלטות ממושך בחברת "דייטשה גרמופון". הוא זכה במענק איברי פישר, בפרס הזהב להקלטות ובתחרות הבין-לאומית באקדמיה למוזיקה בסיינה. חיימוביץ למד אצל ליאונרד רוז בבית הספר ג'וליאד וסיים בהצטיינות את לימודיו בהרווארד. עם תום לימודיו שם ופקיעת חוזה ההקלטות, הקים חברה משלו והרחיב את היריעה למוזיקה-לאקלאסית ולאולמות קונצרטים בלתי פורמליים: ב-2002 הופיע בסויות של באך במועדוני לילה ובפאבים ברחבי ארצות הברית ושנה לאחר מכן ערך סיור דומה של מוזיקה אמריקנית. הוא מלמד באוניברסיטת מקגיל בקנדה ובבית הספר למוזיקה מאנס בניו יורק.

אבנר בירון המייסד, המנהל המוזיקלי והמנצח הקבוע של הקאמרטה הישראלית ירושלים, שזו לה העונה ה-41. ברפרטואר התזמורת נכסי צאן הברזל של המוזיקה הקלאסית לדורותיה ולסגנונותיה; לצידם, אבנר בוחר יצירות מסקרנות מן העולם שאין מרבים להשמיע ומזמין יצירות ממלחינים ישראלים. אבנר למד ביולוגיה באוניברסיטה העברית והשתלם בניצוח באקדמיה למוזיקה בווינה ובמוצרטאום בזלצבורג; הוא מוזמן לנצח על תזמורת ברחבי העולם. שימש חלילן בפילהרמונית הישראלית ובתזמורת הקאמרית הישראלית וחינך דורות של חלילנים ומורים לחליל. גישתו למוזיקה ולאינטרפרטציה מושפעת מהשכלתו הרחבה במוזיקה ובמדע. בעומדו בראש האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים יזם פתיחת מחלקה למוזיקה מזרחית, הקים את התזמורת הקאמרית של האקדמיה, יסד פקולטה למוסיקה רב-תחומית והיה חבר הוועדה המתמדת של ארגון האקדמיות למוזיקה באירופה. אבנר זכה בפרס שרת החינוך על מצוינות ותרומה אומנותית רבת-שנים בתחום המוזיקה בארץ ובפרס ע"ש אריק איינשטיין ליוצרים שתרמו להתפתחות התרבות הישראלית לדורותיה.

שירה אליסף החלה את לימודי הקלרנית אצל איליה שוורץ. שירתה בתזמורת צה"ל; בוגרת בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן-מהטה באוניברסיטת תל אביב בהדרכת יבגני יהודין ורון זלקה, שם זכתה בתחרויות ובפרסים שונים. בין השנים 1999-2007 נהנתה מתמיכת מלגות קרן התרבות

על היצירות

שנברג, מייסד האסכולה הווינאית השנייה ומפתח שיטת שנים-עשר הטונים (מינוח שהוא עצמו הסתייג ממנו), החל להלחין את הסימפוניה הקאמרית מס' 2 עוד באירופה ב-1906, אך השלימה בלוס אנג'לס ב-1939 (כמה שנים לפני יצירתו "ניצול מוורשה" - קנטטה, עם טקסט מאת שנברג עצמו, ששיאה במקהלה השרה "שמע ישראל"). את הפרק השלישי שתיכנן שיבץ שנברג לבסוף בתור קודה איטית, הנועלת את הפרק השני - קון פואוקו ("עם אש"). הפרק מתחיל ומסתיים בטונאליות מובחנת, מכיל נושאים חוזרים המתמזגים אלה באלה וקטעי סולו לקבוצות הכלים של כלי הנשיפה ולכלי הקשת (אלה מחולקים לחטיבות משנה). הוא נפתח בפעמה עיקשת ומתאפיין בכרומטיות עזה ובהתרחשות מתמדת. לדברי שנברג, "לכל מוזיקה, לכל יצירה אנושית יש שלד, מחזוריות ומערכת עצבים. אני רוצה שהמוזיקה שלי תיחשב לאדם כן ואינטליגנטי, הניגש ומביע תחושות עמוקות - ובעלות משמעות לכולנו".

סן סאנס, כמו מנדלסון, היה חובב נסיעות; ילד פלא בעל השכלה רחבה ומגוון עיסוקים ותחומי עניין. את הקונצ'רטו לצ'לו מס' 1 הלחין ב-1872 לצ'לן הסולן בתזמורת הקונסרבטור (נגינת הבכורה התקיימה באולם התזמורת הפריזאית) אוגוסט טולבק, בן למשפחת מוזיקאים, שהיה גם בונה כלים. בניגוד למבנה המקובל של קונצ'רטו בן שלושה פרקים, היצירה בפרק אחד מתמשך, מעין פנטזיה, אך ניתן להבחין בו בחטיבות: בחלקו הראשון, במקום פתיחה תזמורתית, לאחר אקורד-תרועה קצר תזמורתי (כמו למשל בקונצ'רטו לפסנתר מאת שומן) הצ'לו מתחיל בנושא הראשון ובהמשך משוחח עם התזמורת בנושא שירתי שני; המקטע האמצעי הוא מנואט קצר ובו גם קדנצה לצ'לו; הפינאלה המסיים, ובו הנושא מתחילת היצירה, וירטואוזי, סוער ומהיר.

ב-1933, אחרי קריירה מבטיחה בגרמניה, הגיע **פאול בן-חיים**, "האב המייסד" של המוזיקה האומנותית בישראל, אל השמש היוקדת של תל אביב. עד מהרה ביקש למזג את המוזיקה המערבית שהכיר עם זו מן המזרח שפגש בישראל ל"זרם הים-תיכוני". נוסף על יצירות רבות, הצלחתו התממשה בקבלת פרס ישראל, בהעמדת דור של תלמידים ובהזמנות ליצירות מטובי המוזיקאים בעולם, ביניהם הכנר יהודי מנוחין והמנצח ליאונרד ברנשטיין. ב-1941, בן-חיים חיבר חמישייה לקלרנית ולרביעיית כלי קשת בשלושה פרקים, לסדרת הקונצרטים הקאמריים בבית ברנר בתל אביב. עם הקלרנית גיס קרטן השתתפו בביצוע בין השאר הכנר בן-עמי זילבר, אביו של אריאל ובעלה של ברכה צפירה, שעבדה עם בן-חיים, וכן הווילן, המלחין והפדגוג עדן פרטוש. ב-1945 הרחיב בן-חיים את פרק הסיום מן החמישייה למלודיה פסטוראלית עם וריאציות, בתוספת נבל וכלי קשת; תפקיד הקלרנית וירטואוזי, והיצירה מוקדשת אף היא לסולן גיס קרטן.

מנדלסון ערך ב-1831 מסע ממושך באיטליה; רשמים ממנו כלל במכתביו הביתה, בתיעוד הנופים ברישומים מרהיבים בצבעי מים ובסימפוניה מס' 4 ה"איטלקית". את היצירה הרעננה ובה תמונות צליל של הדרום התוסס, שטוף השמש והעליז של ארץ המגף הזמינה האגודה הפילהרמונית של לונדון. מנדלסון עצמו ניצח על ביצוע הבכורה ב-1833 - באותו הקונצרט גם היה סולן בקונצ'רטו לפסנתר מס' 20, ק' 466 מאת מוצרט. דומה שמנדלסון משלב בסימפוניה את ישירות המלודיה האיטלקית וכפשוטה עם מורכבות ההרמוניה והמרקם הגרמניים. באופן חריג, הסימפוניה המז'ורית מסתיימת בסולם מינורי דווקא: את היצירה חותם פרק סלטרלו - מחול איטלקי עממי וקופצני מרומא. המקצב האופייני לו פותח בכינורות הראשונים, המעבירים אותו הלאה לאורך הפרק בין קבוצות התזמורת.